Т.В. Коляда
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини
ст. викладач кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД, ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.

Складна соціально-економічна ситуація в Українському суспільстві безпосередно впливає на норми и цінності української сім'ї. Такий феномен знаходить відображення на загальному соціальному контексті і одночасно формує середовище, в якому ці сім'ї існують. Сирітство, у тому числі соціальне, є явищем, яке притаманне всім країнам світу. За даними ЮНІСЕФ, кількість дітей-сиріт у 27 країнах європейського регіону та країн пострадянського простору становить 1,5% від кількості всіх дітей. Україна серед них знаходиться на 13 місці[1; 2].

На вирішення проблеми сирітства в Україні спрямовано ряд заходів: формується відповідна соціальна політика, розробляються і впроваджуються законодавча і нормативно-правова бази, забезпечується їх дієвість, заохочуються наукові дослідження у цій сфері, підтримується діяльність відповідних соціальних служб, готуються кваліфіковані кадри, впроваджуються нові альтернативні форми виховання. Розвиток інституту прийомної сім'ї в Україні сьогодні також підтримують міжнародні організації. Варто згадати, що система роботи з дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування складається з двох ланок: державні та недержавні заклади для дітей-сиріт дітей та дітей, позбавлених батьківського піклування (будинки дитини, школи-інтернати, дитячі будинки, будинки-інтернати, сиротинці тощо); та альтернативні форми виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї)[4].

Основною технологією соціально-педагогічної роботи з прийомними сім'ями є соціально-педагогічний супровід таких сімей. Соціально-педагогічний супровід сімей, які виховують дітей-сиріт або дітей, позбавлених опіки рідних батьків – це специфічна діяльність соціального педагога, спрямована на створення необхідних умов для розвитку прийомних дітей[3; 2].

Завданнями соціально-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей-сиріт або дітей, позбавлених опіки рідних батьків є: ефективне використання наявних ресурсів для оптимальної та швидкої адаптації сім'ї і дитини-вихованця з метою вирішення проблеми; надання допомоги батькам для того, щоб у подальшому вони могли вирішувати проблеми шляхом мобілізації власних ресурсів забезпечення партнерських стосунків між сім'єю, соціальною службою, іншими державними[4].

Основні етапи соціально-педагогічного супроводу прийомної сім'ї: підготовчий етап (первинне обговорення); перший візит у сім'ю; первинна оцінка сім'ї; укладання договору; розробка плану роботи із прийомною сім'єю і його реалізація; завершення роботи соціального педагога з прийомною сім'єю[2]. Найбільш перспективними формами роботи соціального педагога у процесі супроводу прийомної сім'ї вважаємо: відвідування прийомної сім'ї; підтримка телефонних контактів; організація груп взаємодопомоги, спеціальні освітні програми; представництво інтересів прийомних сімей; посередництво при вирішенні суперечностей; організація надання матеріальної допомоги за потребою; аналіз ефективності функціонування прийомних сімей. Серед методів виокремлюємо такі: спостереження, бесіда, анкетування, створення соціально-педагогічних ситуацій, педагогічний експеримент, аналіз спільної діяльності і ін. Критерієм ефективності соціально-педагогічного супроводу прийомних сімей є перехід сім'ї з клієнта супроводу до клієнта обслуговування і профілактики. Критерієм неефективності соціально-педагогічного супроводу прийомних сімей є рецидиви порушень прав членів сім'ї, асоціальні прояви у поведінці, деліквентна і девіантна поведінка членів сім'ї[3;2].

Отже, основою соціальної роботи з дітьми сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування є соціально-педагогічний супровід, тобто робота, спрямована на

здійснення соціально-педагогічної опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (ст.1) м. Київ, 13 січня 2005 року N 2342-IV .

2. Манохіна І.В. Соціальний супровід як форма соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування./ І.В. Махотіна// Рубрика: Соціум. Наука. Культура, Педагогіка [Електронний ресур с] Режим доступу : URL http://intkonf.org/manohina-iv-sotsialniy-suprovid-yak-forma-sotsialno-pedagogichnoyi-roboti-z-ditmi-sirotami-ta-ditmi-pozbavlenimi-batkivskogo-pikluvannya/

3. Социальное воспитание в учреждениях дополнительного образования детей : [учеб. пособие для студентов пед. вузов] / Б. В. Куприянов, Е. А. Салина, Н. Т. Крылова, О. В. Миновская; ред А. В. Мудрик. - М. : Издат. центр «Академия», 2004. - 240 с.

4. Про затвердження Порядку здійснення соціального супроводу центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах: [Електронний ресурс**]:** М-во України у справах сім'ї, молоді та спорту, 2008 р. - (Наказ №1795 від 25.04.2008 р.). - Режим доступу : URL http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0471-08.